

Økonomi og velfærd hænger det sammen?

Professor Bent Greve

27.10.2022 for FSD

Det korte svar

Ja, det hænger sammen

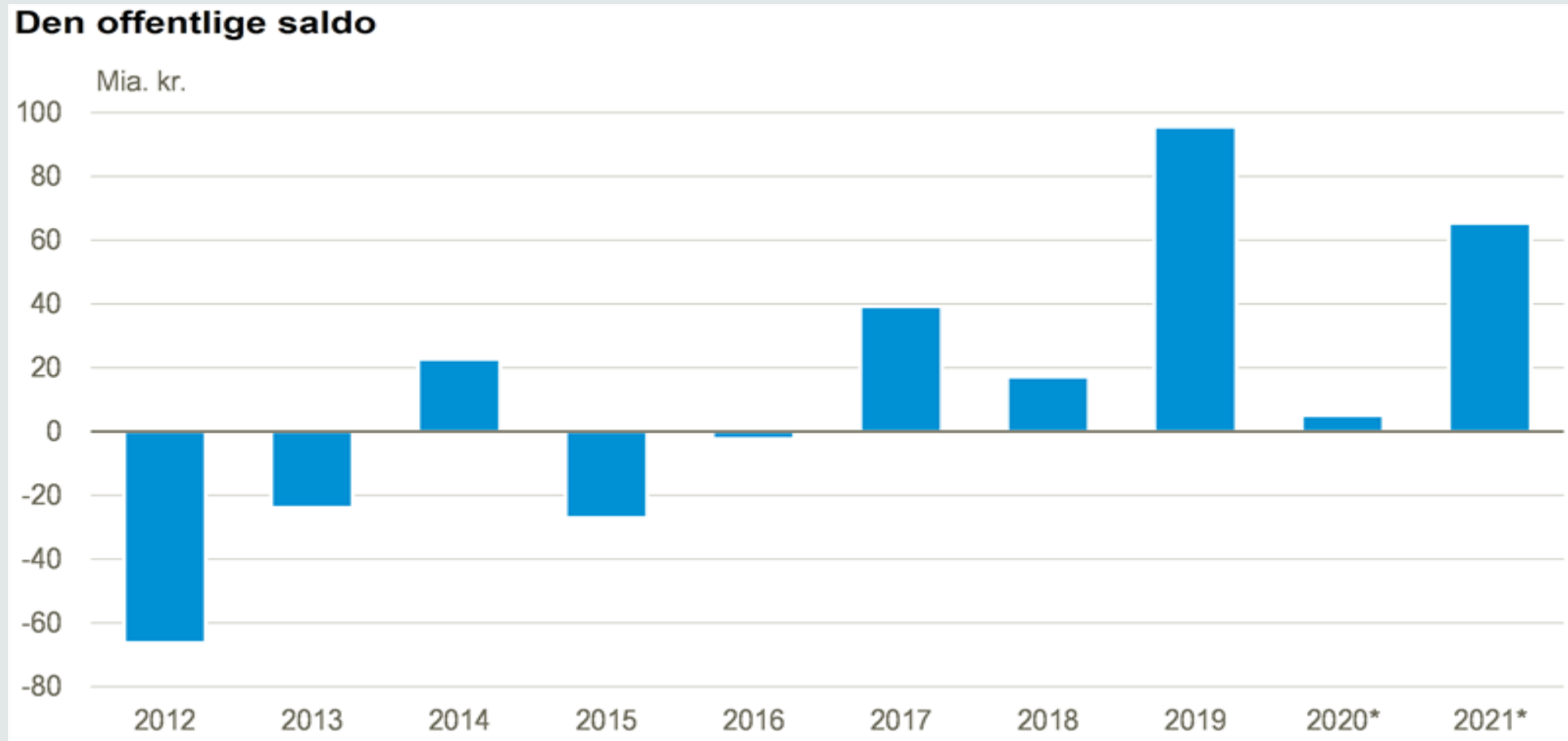
Dansk økonomi er grundlæggende sund – ingen betalingsbalanceproblemer, stort set fuld beskæftigelse og god offentlig sektor økonomi. Faktisk, bedre end mange andre lande i stand til at klare COVID19 økonomisk

Men forventninger er høje til velfærdsstaten – og der er hverken ubegrænsede økonomiske eller personalemæssige ressourcer til rådighed

Prioriteringer bliver stadig mere nødvendige – og som minimum begrænse løfter til hvad der er muligt

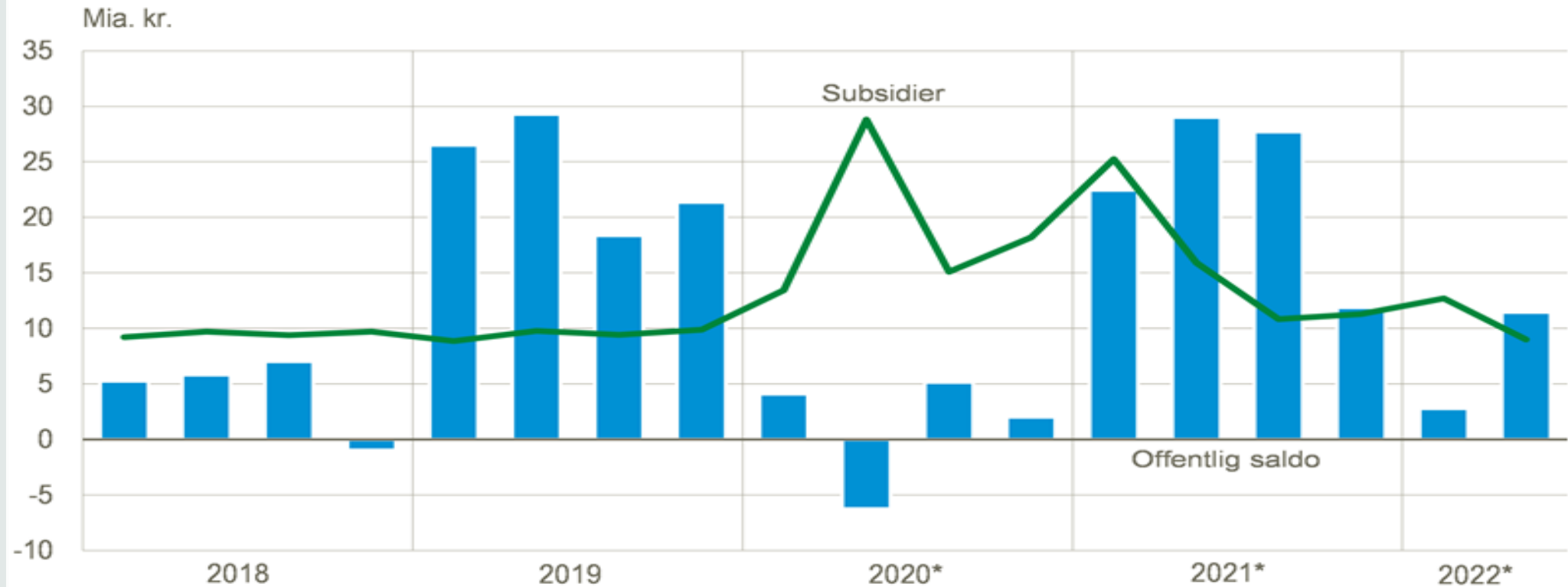
Villighed til at finansiere velfærdsstaten og dens legitimitet bliver central

Overskud offentlig saldo siden 2017

Enkelte kvartaler underskud – på trods af COVID19

Offentlig saldo og subsidier inkl. COVID-19-hjælpepakker

*Foreløbige tal. Flere tal for kvartalsvise offentlige udgifter og indtægter kan findes i statistikbanktabellen off3k.

Udfordringer for den offentlige sektors økonomi

---

1. Demografiske forskydninger
2. Flere pensionister
3. Ind- og udvandring
4. Europæisk – og global konkurrence
5. Teknologi – arbejdsmarked og finansiering
6. Bæredygtighed – økonomisk, social og miljømæssigt

Den demografiske udfordring

Kendt – flere ældre – men også i de kommende år flere børn

Variierer fra kommune til kommune – men samlet udfordrer fordi selv stigende udgifter ikke behøver betyde mere og bedre service.

Faste – og variable omkostninger i kombination med aldring et problem. Kræver i realiteten realvækst 0.5 til 0.75 for at sikre uændret serviceniveau

Merudgifter ved samme serviceniveau

Tabel 1

Væksten i det demografiske træk i 2024-2033 – fordelt på aldersgrupper

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Vækst i mia. kr. (2022-priser)										
Aldersgrupper i alt	2 ³ / ₄	3	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄
- heraf 0-17 år	- ¹ / ₄	- ¹ / ₄	0	¹ / ₄	¹ / ₂	1	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₂	1 ³ / ₄	1 ¹ / ₂
- heraf 18-69 år	¹ / ₂	¹ / ₂	¹ / ₄	¹ / ₄	0	- ¹ / ₄	- ³ / ₄	-1	-1	-1 ¹ / ₄
- heraf 70+ år	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	2 ³ / ₄	3
Akkumuleret vækst i mia. kr. (2022-priser)										
Aldersgrupper i alt	2 ³ / ₄	5 ³ / ₄	8 ³ / ₄	12 ¹ / ₄	15 ¹ / ₂	19	22 ¹ / ₂	25 ³ / ₄	29 ¹ / ₄	32 ¹ / ₂
- heraf 0-17 år	- ¹ / ₄	- ¹ / ₂	- ¹ / ₂	- ¹ / ₄	¹ / ₄	1 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂	4	5 ¹ / ₂	7 ¹ / ₄
- heraf 18-69 år	¹ / ₂	³ / ₄	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	1	¹ / ₂	- ¹ / ₂	-1 ¹ / ₂	-2 ³ / ₄
- heraf 70+ år	2 ³ / ₄	5 ¹ / ₂	8 ¹ / ₄	11	14	16 ³ / ₄	19 ¹ / ₂	22 ¹ / ₄	25 ¹ / ₄	28

Kilde: Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2025, august 2021 og egne beregninger

Teknologi – og arbejdsmarked

- 1) Kan afhjælpe pres offentlige udgifter – inklusiv velfærdsteknologi
- 2) Teknologi vil også udfordre arbejdsmarkedet og øge krav til efter- og videre uddannelse – forandringer må forventes at blive stærkere i de kommende år
- 3) Teknologi kan kræve nye investeringer
- 4) Mangel på arbejdskraft på visse områder kan kræve nytænkning af opgavefordelingen eller hvilke opgaver der skal løses af det offentlige

Den økonomiske styring af kommunerne og samspil stat og kommune

---

- 1) Løfter centralt fra øger pres på kommunerne
- 2) 1 mia. kroner lyder af meget, men det er jo kun ca. 0.2 % af samlede driftsudgifter
- 3) De vanskeligt styrbare velfærdsområder – især specialiserede socialområde
- 4) Viden om hvad "behov" er begrænset

Legitimitet

- Undgå "sager" – som det omvendt vil være vanskeligt at gøre
- Være præcis om hvad borgerne kan forvente
- Klargøre hvad forskellige typer af service koster
- Lokalt sikre forståelse for, at rammer i høj grad er centralt bestemt
- Kunne sandsynliggøre effektivitet

Opsamling

- Grundlæggende opbakning til velfærd – især sundhed og ældreomsorg
- Forventningspres er stort – og vil uden tvivl fortsætte
- Samfundsøkonomien er der, men ikke nødvendigvis arbejdskraft omend det kan ændre sig med ændrede konjunkturer
- Legitimitet ved at fremhæve de gode løsninger og fortsat sikre evidens for bedste løsninger